

موسیقی کره

تجربه‌ی موسیقی، بازنمود فرهنگ

دانا لی کوان

ترجمه‌ی
زینب محفوظی

مؤسسه‌ی فرهنگی - هنری ماهور
تهران، پل چوبی، خیابان حقوقی، شماره‌ی ۴۲، طبقه‌ی همکف
کدپستی ۱۶۱۱۹، صندوق پستی ۴۷۷-۱۹۵۷۵
تلفن: ۷۷۶۰۱۰۲۰ فکس: ۷۷۵۰۶۵۵۳

www.mahoor.com
info@mahoor.com

موسیقی کره
دانا لی کوان

ترجمه‌ی زینب محفوظی
بازخوانی لیلا رسولی
ناظر ترجمه بابک بویان

عکس روی جلد	شاترستاک (Shutterstock)
چاپ اول	۱۴۰۰
تعداد	۵۰۰ جلد
لینوگرافی	پاران
چاپ و صحافی	معرفت

© حق چاپ محفوظ است.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۸۷۷۲-۹۲-۰ ۹۷۸-۹۶۴-۸۷۷۲-۹۲-۰ ISBN: 978-964-8772-92-0

فهرست

۸	دیباچه
۱۰	پیش‌گفتار
۱۷	فهرست تراک‌های سی‌دی
۲۲	کره در دو سوی مرز
۲۲	سفر به پیونگ‌یانگ، کره شمالی
۲۹	بازدید از کُشنگ، کره جنوبی
۳۳	موضوعات مشترک
۳۵	جریان ملی‌گرایی: از «پادشاهی منزوی» تا «موج کره‌ای»
۴۰	نوین‌گرایی و تداوم فرهنگی در کره شمالی و جنوبی
۴۲	موسیقی و سیاست فرهنگی: بیان مرز در آواز
۴۶	نقش دربار به عنوان مجرای فرهنگی
۴۶	موسیقی درباری، خط مشی فرهنگی و حکومت
۴۶	انتقال فرهنگ دربار از شرق به غرب
۵۱	گسترش موسیقی آئینی دربار: موسیقی، خط مشی فرهنگی و حکومت
۵۴	موسیقی درباری در عصر جدید
۵۷	تجربه‌ی موسیقی رسمی قربانی
۵۷	قالب آئینی و کیهان‌شناسی
۵۸	سازها و موسیقی
۷۵	انقباض و رهایی در «سوچه‌چُن»
۸۰	سیاست‌های حفظ و احیای موسیقی بی‌کلام
۸۰	حفظ، انطباق، و احیای آلات موسیقی
۸۰	کره جنوبی: سیاست‌های حفاظت و احیا
۸۱	کره شمالی: موسیقی و توده‌ی مردم
۸۹	تکنوازی در سَن‌جو
۹۱	پیدایش سَن‌جو و سرایت آن به سازهای دیگر

۹۴	..... چنگ دَن: پایه‌ی ریتمیک سن جو
۹۸	..... تعامل ریتم، مُد، و ملُدی در سن جو
۱۰۲	..... فرم‌های هم‌نوازی
۱۰۲	..... پونگ‌مول
۱۱۷	..... فرم‌های آئینی شمنی
۱۲۳	..... صدای آوازی
۱۲۳	..... آوازهای محلی
۱۲۷	..... آوازهای محلی مرکزی (کی‌ئنگ‌گی مین‌یو)
۱۲۹	..... آوازهای محلی جنوبی (نم‌دو مین‌یو)
۱۳۱	..... شی‌جو-چنگ: ترویج و درک اهمیت اشعار آوازی
۱۳۳	..... فرم منظوم شی‌جو
۱۳۵	..... متن، ریتم و ملُدی در شی‌جو-چنگ
۱۳۸	..... پِن‌سُری: بینامتنیت و تداوم فرهنگی
۱۴۰	..... تاریخچه و توسعه از طریق قالب‌های متعدد
۱۴۳	..... اجرا و رپرتوار
۱۴۷	..... عناصر بیانی در پِن‌سُری
۱۵۲	..... زیبایی‌شناسی پِن‌سُری
۱۵۴	..... تحولات معاصر در نمایش و فیلم موزیکال کره‌ای
۱۵۴	..... اُپرای انقلابی در کره شمالی
۱۵۶	..... پِن‌سُری و فیلم: کارگردان ایم کوان-تک
۱۶۳	..... میراث استعمار در کره
۱۶۶	..... میراث اشغال استعمارگرانه‌ی ژاپن (۱۹۱۰-۱۹۴۵)
۱۶۷	..... محبوبیت ماندگار نُرت
۱۶۹	..... پیدایش شنین مین‌یو
۱۷۱	..... تعامل با موسیقی کنسرتی غربی
۱۷۳	..... کره جنوبی: سنت، نوآوری، تلفیق و عمومی‌سازی
۱۸۷	..... کره شمالی: موسیقی، تلفیق و سیاست
۱۹۰	..... موسیقی غربی و ملیت مدرن: ساخت سرودهای ملی کره

۱۹۵	هدایت جریان‌های فراملی فرهنگ
۱۹۵	تحولات در فضای بین‌المللی رسانه
۱۹۶	موج کره‌ای
۲۰۰	کی-پاپ و تاثیر گروه بی‌سو تی‌جی و پسران
۲۰۳	موسیقی و قدرت
۲۰۴	حضور نیروهای مسلح آمریکایی و طلوع دورانی جدید در پاپ کره جنوبی
۲۰۸	موسیقی مردم‌پسند مورد تایید حکومت در کره شمالی
۲۱۲	سیاست‌زدگی موسیقی مردم‌پسند در کره جنوبی: تنگ کیتا و نهضت آواز
۲۲۰	انسجام فرهنگی در موسیقی مردم‌پسند کره‌ای: شاخص «سنت» در هیپ-هپ کره‌ای
۲۲۴	عبور از «سنت» در موسیقی جنگ گون
۲۲۶	واژه‌نامه
۲۳۷	مراجع
۲۴۰	منابع
۲۴۴	فیلم‌شناسی
۲۴۵	ترانه‌شناسی
۲۴۶	منابع آنلاین موسیقی کره‌ای

دیباچه

در طول سه دهه‌ی اخیر علاقه به موسیقی در سراسر جهان رشد چشمگیری داشته است. گواه این امر را می‌توان در افزایش دوره‌های موسیقی در دانشگاه‌ها، رونق‌یافتن بازار «موسیقی ملل» در حرفه‌ی ضبط و پخش موسیقی، و رواج اجرای موسیقی به عنوان یک جاذبه در صنعت گردشگری بین‌المللی یافت. این امر موجب شده تا شمار تحقیقات و انتشارات در زمینه‌ی موسیقی‌شناسی قومی که شامل ایجاد ابزارها و متون مرجع می‌شود افزایش چشمگیری یابد. الگوی اصلی دوره‌های آموزشی «موسیقی ملل» (که مثل تورهای جهانگردی آدم‌ها را طوری اسیر برنامه‌ی سفر می‌برد و می‌آورد که گویی نه چشم دارند و نه مغز) مانند ساختار کتاب‌های آن دیگر قدیمی شده است؛ خواه این کتاب‌ها، مجموعه‌ای تک‌جلدی از مقالات با نویسندگان متعدد باشند که وجه اشتراک آنها درآمده‌ی «بررسی» با منابعی معتبر برای مطالعه‌ی فرهنگ‌ها است و خواه مجموعه پژوهش‌هایی با یک نویسنده که مدعی دربرداشتن موسیقی ملل و موسیقی‌شناسی قومی هستند. زمان تغییر فرا رسیده است.

مجموعه‌ی حاضر با عنوان مجموعه‌ی موسیقی جهان‌الگوی جدیدی را ارائه می‌دهد. اکنون، مدرسین با انتخاب از میان گروهی از پژوهش‌های موردی، می‌توانند دوره‌های آموزشی خودشان را طرح‌ریزی کنند و تصمیم بگیرند که چه موسیقی‌ای و چقدر می‌خواهند تدریس کنند. این مجموعه ویژگی دیگری نیز دارد؛ به جای آنکه منطقه‌ی جغرافیایی وسیعی را به صورت یکپارچه در نظر بگیرد و از کشورهای مختلف آن منطقه مثال‌های سطحی بیاورد، پژوهش‌های موردی را به دو شکل ارائه کرده است: یک دسته بر روی فرهنگ خاصی متمرکز شده‌اند و دسته‌ی دیگر بر یک منطقه‌ی جغرافیایی مجزا. در هر صورت، هر جلد از این مجموعه ژرفای بیشتری از بررسی‌های متداول را نشان می‌دهد. مضمون برجسته در هر پژوهش ملاک انتخاب موسیقی مورد بحث بوده و موسیقی معاصر، نقطه‌ی آغازین هر مجموعه است. به اطلاعات تاریخی و رسوم نیز به دلیل اینکه شرح مفیدی از زمان حال ارائه می‌کنند، پرداخته شده است. افزون بر این، مباحثی از قبیل جنسیت، جهانی شدن و اصالت نیز به جهت ایجاد یکپارچگی در خلال مجموعه مطرح می‌شوند. این مباحث در جلدی با عنوان

موسیقایی بیاندیشیم (نوشته‌ی وید) که حکم چارچوبی برای کل مجموعه را دارد، مطرح شده‌اند. این کتاب راهنما با معرفی موضوعات فوق و روش‌های دیگر اندیشیدن به اینکه مردم چگونه در زندگی به موسیقی معنا بخشیده و از آن بهره می‌برند، راه را برای موردپژوهی‌های آتی هموار می‌کند. به علاوه، موسیقایی بیاندیشیم مولفه‌های بنیادین موسیقی را که در نظام‌های موسیقی سراسر دنیا به کار برده می‌شوند معرفی می‌کند. به این ترتیب، نویسندگان هر یک از پژوهش‌های موردی می‌توانند به سرعت و بدون نیاز به صرف زمان برای توضیح آن مولفه‌ها، به موضوع مورد مطالعه‌ی خود بپردازند. آموزش جهانی موسیقی (نوشته‌ی کمبل) نیز کتاب مبنای دیگری است که مدرسین را در استفاده از کتاب موسیقایی بیاندیشیم و پژوهش‌های موردی مجموعه راهنمایی می‌کند.

عنوان فرعی این مجموعه «تجربه‌ی موسیقی، بازنمود فرهنگ» نیز، اشخاصی که یا موسیقی می‌سازند و یا به طریقی آن را تجربه می‌کنند و از این راه، از فرهنگی مشترک سخن می‌گویند را در صف اول قرار می‌دهد. این هم‌صدایی با مطالعات جهانی در رشته‌هایی مانند تاریخ و مردم‌شناسی با تمرکزشان روی روندها و درونمایه‌هایی که پژوهش‌های بین‌رشته‌ای را موجب می‌شوند، دلیل نامگذاری این مجموعه است، یعنی مجموعه‌ی موسیقی جهان.

ویراستاران مجموعه

بانی سی وید

پاتریشیا شیهان کمبل

موسیقی کره

عمدتاً پدیده‌ای مخفیانه بود. به علاوه بسیاری از اعضای آن مخالف سرسخت بهره‌برداری تجاری از موسیقی بودند و بر این باور بودند که موسیقی مردم‌پسند رایج اندیشه‌ی استعمارزده‌ی بیش از حد احساسی و واقعیت‌گریز را اشاعه می‌دهد. از آنجا که دانشجویان عضو انجمن‌های آوازخوانی دانشجویی رفته‌رفته فارغ‌التحصیل می‌شدند، برخی اعضای اصلی لزوم گسترش دامنه‌ی فعالیت‌های خود به خارج از فضای دانشگاه را احساس نمودند. مون سونگ‌هی‌یُن با جذب تعدادی از خوش‌آئیه‌ترین اعضای سابق انجمن‌های مختلف آوازخوانی دانشجویی یک نهاد موسیقی تحت عنوان سپ‌یک یا «طلوع» را ایجاد نمود. نخستین آلبوم آنها با نام «انسان‌های آوازطلب» («ثره‌ریل چت‌نین سَرم‌دیل») با تهیه‌کنندگی کیم مین-گی در سال ۱۹۸۴ منتشر شد و موفقیتی عظیم به دست آورد. توفیق حیرت‌انگیز این آلبوم توجهات را به سوی امکان درآمیختن عمل‌گرایی و آواز جلب نمود و در واقع نشانه‌ای اولیه از اتفاقات آتی بود. همزمان با بالا گرفتن مخالفت‌ها با رژیم نظامی در دهه‌ی ۱۹۸۰ علی‌الخصوص به دنبال قیام گوانگ‌جو (۱۹۸۰؛ از فصل ۳ به خاطر بیاورید) جنبش برقراری دموکراسی به پدیده‌ای متداول تبدیل شد که مورد حمایت بخش اعظم قشر جوان در کره بود و فرصتی کمیاب را برای دست‌اندرکاران نهضت آواز فراهم آورد تا حتی برای برهه‌ای گذرا در تاریخ هم که شده در کانون توجه قرار گیرند.

در خط مقدم بهره‌برداری از این موقعیت به‌دست‌آمده، گروهی منشعب از سپ‌یک بود که به پشتوانه‌ی موفقیت آلبوم این گروه همان عنوان ثره‌ریل چت‌نین سَرم‌دیل («انسان‌های آوازطلب»، از این پس به اختصار نُچت‌سه) را برای خود برگزید. همکاری گروه نُچت‌سه با طیفی از هنرمندان مستعد منجر به ضبط تعدادی از محبوب‌ترین آوازهای نهضت گردید؛ بسیاری از این قطعات آنچنان مورد پسند واقع شدند که توسط هنرمندان متعددی بازخوانی شدند و هنوز هم در مجموعه‌های کاری‌اکی خوانده می‌شوند، از جمله (۱) «کاج، کاج، کاج سبز» («سرا سِرا پورورون سرا»); (۲) «در طبیعت بکر» («کونگ‌یا-سو»); و (۳) «وقتی آن روز فرا برسد» («کوتری امین»). دو قطعه‌ی اول در جایگاه محبوب‌ترین آوازهای برآمده از نهضت

هدایت جریان‌های فراملی فرهنگ

شکل ۶-۲ جونگ تیچون، نوازنده/آهنگساز نهضت آواز (نُره اون دُنْگ). (عکس با اجازه‌ی جونگ تیچون.)

مجموعه‌ی موسیقی جهان درآمدی نوآورانه بر موسیقی جهان است که بررسی می‌کند مردم چگونه در زندگی خود به موسیقی معنا می‌بخشند و از آن بهره می‌برند.

ویراستاران مجموعه: **بانی سی. وید و پاتریشیا شیهان کمبل**

موسیقی کره یکی از چندین جلد پژوهش موردی است که در کنار کتاب موسیقایی بیاندیشیم، جلد محوری **مجموعه‌ی موسیقی جهان**، می‌توان از آن بهره برد. کتاب موسیقایی بیاندیشیم با پرداختن به موسیقی فرهنگ‌های گوناگون، چارچوبی برای بررسی دانش عملی موسیقی در سراسر دنیا فراهم می‌آورد. این کتاب زمینه را برای طیف گسترده‌ای از موردپژوهی که هر یک بر ناحیه‌ی خاصی از دنیا متمرکزند مهیا می‌سازد. هر یک از این موارد پژوهشی وضعیت موسیقایی معاصر یک ناحیه را نقطه‌ی شروع قرار می‌دهد و به اطلاعات تاریخی و سنت‌ها نیز تا جایی که به حال حاضر مربوط می‌شود می‌پردازد.

علیرغم جایگاه دیرینه‌ی کره به عنوان قدرت فرهنگی شاخص در آسیای شرقی، این کشور همچنان سهم اندکی در متون موسیقی جهان داراست. موسیقی کره نخستین کتاب تک جلدی است که به طور موجز به معرفی موضوعی موسیقی کره می‌پردازد. متاسفانه فرهنگ و موسیقی غنی این منطقه اغلب تحت‌الشعاع جو سیاسی بی‌ثبات آن قرار گرفته است.

بر اساس کار میدانی گسترده‌ای که توسط نویسنده‌ی کتاب خانم دانا لی کوان صورت گرفته است، مصاحبه با نوازنده‌ها، گزارشات عینی از اجراها، و توضیحات واضح و صریح در جای‌جای کتاب به چشم می‌خورد. نویسنده برای بررسی منطقه و شباهت‌ها و تفاوت‌های رسوم مختلف آن از سه موضوع بهره می‌برد: کره به عنوان منطقه‌ای دارای نقش فراملی در آسیای شرقی، اشتراکات موسیقی کره‌ای و سیاست‌های فرهنگی، و حفظ هویت غنی فرهنگی از طریق پیوستگی موسیقایی و زیبایی‌شناختی. هر یک از این موضوعات در بررسی رسوم موسیقایی کلاسیک کره و توسعه‌ی آن در دوران معاصر به کار گرفته شده است. متن کتاب به همراه یک سی‌دی هشتاد دقیقه‌ای از نمونه‌های موسیقی، حاوی تمرین‌های شنیداری متعددی است که دانشجویان را عملاً و به شکلی فعال با موسیقی درگیر می‌کند.

درباره‌ی نویسنده

دانا لی کوان استادیار رشته‌ی موسیقی‌شناسی فرهنگی در دانشگاه کنتاکی آمریکا است.

مؤسسه فرهنگی-هنری ماهور
Mahoor Institute of Culture and Arts
www.mahoor.com info@mahoor.com

قیمت به همراه یک سی‌دی: ۹۵۰۰۰ تومان